

SPOROČILO

V Državnem zboru je danes, 9. septembra 2021, potekala Medparlamentarna konferenca o skupni zunanji in varnostni politiki ter skupni varnostni in obrambni politiki (SZVP/SVOP), ki so se je prek video povezave udeležile delegacije nacionalnih parlamentov držav članic Evropske unije, držav kandidatk in držav članic Zveze Nato, ki niso članice EU, delegacija poslank in poslancev Evropskega parlamenta ter predstavniki Evropske službe za zunanje delovanje (EEAS). Udeležence konference je uvodoma nagovoril predsednik Republike Borut Pahor, kot vabljeni govorec Panela I je nastopil visoki predstavnik EU za zunanje zadeve in varnostno politiko Josep Borrell.

Eden pomembnejših dogodkov parlamentarne dimenzije slovenskega predsedovanja Svetu EU se je začel z otvoritvenimi nagovori gostiteljev. Poleg predsedujočih konferenci, predsednice Odbora Državnega zbora za zunanjo politiko Monike Gregorčič, predsednika Odbora Državnega zbora za obrambo Sama Bevka, predsednika Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve Bojana Kekca in predsednika Odbora za zunanje zadeve EU parlamenta Davida McAllisterja sta udeležence nagovorila predsednik Državnega zbora Igor Zorčič in predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca.

Predsednica Odbora za zunanjo politiko Monika Gregorčič je izrazila prepričanje, da moramo Unijo še naprej graditi na povezovanju in iskanju skupnih interesov, ter ciljev in vrednot, in da imamo priložnost, da tudi v svojem zunanjem delovanju EU samozavestno utrjuje svojo vlogo, moč in prepoznavnost. Predsednik Odbora za obrambo Samo Bevk pa je menil, da mora EU delovati tudi strateško in da potrebujemo učinkovitejšo skupno zunanjo, varnostno in obrambno politiko. Posebna pozornost na današnji konferenci, je povedal Bevk, bo namenjena tudi podpori evropske perspektive državam Zahodnega Balkana. Predsednik Odbora za zunanje zadeve EU parlamenta David McAllister je opozoril na burno dinamiko mednarodnih odnosov in menil, da je EU lahko pomemben akter na svetovnem prizorišču le z enotno zunanjo politiko, in se ob tem zavzema za pravni red in učinkoviti multilaterizem.

Predsednik Državnega zbora Igor Zorčič je v uvodnem nagovoru poudaril, da ima Evropska unija kapacitete in odgovornost, da se kot ena ključnih sooblikovalk mednarodnih odnosov enotno in humano odzove na varnostna tveganja v svetu. Naša odgovornost je, da z ambiciozno in učinkovito skupno zunanjo in varnostno politiko ne le ohranimo Evropsko unijo kot trdnjavo miru in demokracije, temveč skušamo varnost in svobodo zagotoviti vsemu človeštvu.

V svojem nagovoru je predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca izpostavil stalno soočanje Unije z novimi izzivi. Ti krojijo našo aktualno in bodočo politiko in nam vedno znova potrjujejo, da moramo delovati solidarno in predvsem skupaj, usklajeno in premišljeno. Zato moramo okrepiti kapacitete za zagotavljanje varnosti ter si prizadevati za oblikovanje politik, ki bodo prispevale v povečanju zmogljivosti Evropske unije za odzivanje na krize.

Predsednik Republike Borut Pahor je nagovoril udeležence konference kot osrednji govorec. "Kot prepričan Evropejec želim, da EU krepí svojo moč in enotnost. Enotni obstanemo, razdeljeni propademo", je poudaril. Priložnost za krepitev enotnosti vidi predsednik Pahor tudi v Konferenci o evropski prihodnosti. V interesu Slovenije je, da smo del najožje povezanih članic Evropske unije in da se čim bolj vključujemo tudi v oblikovanje njene skupne zunanje in varnostne politike, je povedal predsednik Borut

Pahor.

V nadaljevanju konference je visoki predstavnik EU za zunanje zadeve in varnostno politiko Josep Borrell v okviru panela **Prioritete skupne zunanje in varnostne politike/skupne varnostne in obrambne politike** predstavil stališča EU glede aktualnih zunanje političnih in varnostnih razmer. V odnosu do najbolj pereče teme, Afganistana, je izpostavil poenoteno stališče zunanjih ministrov članic EU glede nujnosti koordiniranega pristopa in pogovora s talibansko vlado. Neuspešna izgradnja afganistanske države je bila huda lekcija tudi za Unijo in na osnovi teh izkušenj bo EU pristop k dialogu s talibanskimi oblastmi pogojevala, je povedal. V razpravi so sogovorniki pozornost med drugim namenili tudi odnosu EU do Belorusije, okrepljenemu angažmaju do indopacifiške regije in sodelovanju z Azijo, predvsem z njeno velesilo, Kitajsko.

V razpravi **Novi izzivi, stari vzorci: premislek o vlogi zunanje politike EU v multipolarnem svetu** so minister za zunanje zadeve Republike Slovenije dr. Anže Logar, evropski komisar za krizno upravljanje Janez Lenarčič in generalni sekretar Evropske službe za zunanje delovanje Stefano Sannino izpostavili zapletenost geopolitičnega položaja in številne varnostne grožnje v svetu, ki terjajo tudi hiter, usklajen in preiščen odziv EU. Ključno je, da EU z namenom utrjevanja svoje vloge poglobi in prouči svoja politična in gospodarska strateška partnerstva in aktivno sooblikuje mednarodno politiko. Menili so, da mora EU na vseh ravneh delovati odgovorno in povezovalno, prispevati k okrepanju evropskega prostora ter aktivno sodelovati pri oblikovanju globalnih strategij in odzivov na krizne razmere. Obenem pa so izrazili prepričanje, da med tem ko sooblikuje mednarodne norme in standarde, Unija krepi tudi svojo odpornost, promovira in neguje svoje vrednote, interese ter evropski način življenja. Potekal je tudi pogovor o odnosu do Zahodnega Balkana, pri čemer Slovenija od držav v regiji pričakuje, da nadaljujejo s potrebnimi reformami ter reševanjem politično varnostnih tem, je povedal zunanji minister dr. Logar ter izrazil svoje prepričanje, da brez uspešne integracije Zahodnega Balkana, ter stabilizacije razmer v vzhodnem in južnem sosedstvu, tudi Unija ne more biti uspešen akter v globalnem smislu..

V okviru panela **Krepitev regionalnega partnerstva z državami Zahodnega Balkana prek Skupne varnostne in obrambne politike (SVOP)** je minister za obrambo mag. Matej Tonin posebno pozornost namenil bilateralnemu in regionalnemu sodelovanju Slovenije z državami Zahodnega Balkana na področju obrambe in varnosti, mednarodnim operacijam in misijam na področju Zahodnega Balkana s poudarkom na operacijah, ki jih v okviru Skupne varnostne in obrambne politike izvaja EU in v katerih sodeluje tudi Slovenija.

Marko Makovec, direktor in namestnik generalnega direktorja za področje držav Zahodne Evrope, Zahodnega Balkana, Turčijo in Veliko Britanijo v Evropski službi za zunanje delovanje, je predstavil vlogo EU pri zagotavljanju miru in varnosti v regiji ter spodbujanju dobrososedskih odnosov ter reševanju dvostranskih sporov znotraj regije Zahodnega Balkana. Posebno pozornost je namenil zagotavljanju evropske perspektive Zahodnega Balkana.

Makedonska obrambna ministrica Radmila Šekerinska Jankovska se je v prispevku osredotočila na trenutne varnostne izzive v regiji, na izzive držav Zahodnega Balkana pri pristopnih pogajanjih za morebitno članstvo v EU in predstavila priložnosti ter ovire pri vključevanju držav Zahodnega Balkana v evropske pobude na področju varnosti in obrambe. Posebno pozornost je namenila zoperstavljanju držav Zahodnega Balkana hibridnim grožnjam.

Državni svet je v okviru konference pripravil panel z naslovom **Razvoj zmogljivosti civilne zaščite EU in solidarnostna klavzula: vključevanje vojske**. Ob povečanju števila in silovitosti naravnih ter drugih, s strani človeka povzročenih nesreč, so udeleženci panela predstavili možnosti za večjo krepitev odpornosti EU, predvsem z vidika SVOP in solidarnostne klavzule. V razpravi so se zavzeli za revizijo dobrih praks na državni ravni in na ravni EU ter za sprejetje dodatnih ukrepov za povečanje odpornosti in pripravljenosti držav članic na tem področju.

Hans Das, vodja Generalnega direktorata za evropsko civilno zaščito in evropske operacije humanitarne pomoči (ECHO), je označil Covid krizo kot prelomnico v pristopu k kriznemu upravljanju, pridobljene izkušnje pa ključne skozi prizmo Mehanizma EU za civilno zaščito. Letošnji gozdni požari in poplave pa so okrepili nujnost povečanja odpornost na vse vrste prihodnjih kriz, je menil.

Hervé Bléjean, generalni direktor vojaškega štaba Evropske unije (EUMS) je predstavil možnosti, da lahko EU v skladu s smernicami Sveta kot instrument SZVP/SVOP napoti oborožene sile napoti zunaj meja EU. Tudi kot podpora humanitarni pomoči in pomoči ob nesrečah.

Srečko Šestan, poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije je predstavil slovenski sistem zaščite pred naravnimi in drugimi nesrečami, Borut Cesar, polkovnik Slovenske vojske pa aktivnosti slovenskih oboroženih sil v primerih naravnih nesreč.

Dr. Carolyn Moser, vodja raziskovalne skupine na Inštitutu Maxa Plancka za primerjalno javno pravo in pravo, je predstavila vsebino solidarnostne klavzule kot pravni okvir, ki EU in njenim članicam omogoča, da skupaj pomagajo državi članici, ki je žrtev nesreče.